

Strengthening the Role of Indigenous Peoples and Their Communities in Nature Conservation:
A Project Ensuring the Full and Effective Participation of Indigenous Peoples in the
Implementation of the Expanded National Integrated Protected Areas System

LEARNING MATERIAL

Pag-online ug Pag-apil sa mga Webinar

JAMES ISRAEL ALIM

Pasiuna

Ang pandemya sa COVID-19 nakaapekto sa trabaho nga atong ginahimo, lakip ang atong mga miting ug pakigsulti. Samtang ang mga pagdili sa pagbiyahe ug mga sosyal nga panagtigum ingon man ang mga protokol sa kahimsog naa na, nahimo nga usa ka kinahanglanon ang pagpangita ug mga pamaagi aron makapadayon sa atong mga kalihokan. Usa sa mahimo nato nga kapilian mao ang paghimo sa atong mga kalihokan pinaagi sa online nga pamaagi.

Sa bahin sa Proyekto sa VOICE, ang mga kalihokan sa paghimo og kapasidad kinahanglan ihatod pinaagi sa personal o nawong-sa-nawong nga sesyon sa pagbansay uban ang mga partisipante. Bisan pa sa mga pagdili nga gidala sa pandemya, bisan pa, nakadesisyon ang grupo nga usisaon ang mga webinar aron makahatag pa usab sa pagbansay sa mga gi-target nga partisipante.

Sa kini nga pasiuna nga modyul, hisgutan nato ang mga pagpangandam ug lakang sa pag-online ug pag-apil sa mga webinar.

Mga Paagi sa Komunikasyon

- Pakigsulti sa personal o inatubangay: Mao kini ang kasagaran natong buhat sa komunidad ug sa mga buluhaton nga atong ginahimo. Gahimo kita og panagtigum, komperensya, seminar, sesyon sa pagbansay, fora ug pormal nga mga pag-istoryahanay pinaagi sa kini nga klase sa interaksyon sa dugay na nga panahon. Hinuon, sama sa nahisgutan na,

daghang mga pagbiyahe ug mga pagdili sa mga naandan nga pamaagi ingon usab uban pang mga panglawas ug mga sosyal nga protokol aron matipon ang mga partisipante ug ipakita ang personal nga interaksyon.

- **Komunikasyon gamit ang teknolohiya:** Sukwahi sa personal o pag-inatubangay nga pakigsulti, ang kini nga klase sa pakigsulti gagamit og teknolohiya. Sa atong tanaw kini bag-o nga butang pero kini dugay na usab nato ginabuhat. Panaglitan, ang pagpadala og mensahe o pagtawag sa mga tawo pinaagi sa cellphone ginaisip nga klase sa komunikasyon gamit ang teknolohiya. Komunikasyon pinaagi sa social media sama sa Facebook o Messenger usa sab ka porma sa komunikasyon gamit ang teknolohiya. Para sa kin inga pagbansay, ang porma sa komunikasyon nga atong gamiton mao ang gitawag nga webinar.

Webinars

Ang webinar nga termino gikan sa pagsumpay sa mga pulong nga **web** og **seminar**. Ang webinar nagpasabot nga klase sa seminar nga ginabuhat sa online, o pinaagi sa internet.

Para masabtan og ayo kung unsa ang webinar, dumduma ang pagbuhat sa seminar nga ga-atubangay ang mga tawo, ang webinar sama usab ana, naay programa og tagapulog nga gahisgot og mga topiko. Pero, ang kalainan dili kini ginabuhat sa usa ka lugar kung asa magkauban ang tagapulog, mga partisipante kun dili layo sila sa matag-usa, aduna lamang gitawag nga virtual room kung asa sila pwede mapatagbo gamit ang teknolohiya og internet.

Ang paggamit sa webinar adunay mga bentaha.

Positibo nga Bentaha	Negatibo nga Bentaha
Kahamugaway (dili kaayo kinahanglan nga pagbiyahe)	Gasalig sa eletrisidad ug pag-access sa internet
Dili kaayo apektado sa pagbiyahe ug mga pagdili sa sosyal nga panagtigum	Kalisud sa kagamitan ug pagkubi-kubi sa software o programa
Dili kaayo pagkaladlad sa COVID-19 virus	Ang mga partisipante dali mawala ang pokus ug kinahanglan nga matarong ang lugar kung aha buhaton
Kaepektibo sa gasto	Limitado nga oportunidad nga mabasa ang dili mga berbal nga mga timailhan sa komunikasyon (pananglitan kontak sa mata, sinultian sa lawas, ekspresyon sa nawong, pamati sa pagbati) tungod kay dili nato hingpit ug klaro nga makita ang matag usa.
Naghatag sa pagpaila o pagpraktis sa mga IP ug alternatibo/online nga paagi sa pagtagbo/pakig-uban	Uban sa mga partisipante nga naa sa lainlaing lugar, magkinahanglan kini sa dakong paningkamot gikan sa mga tagadumala aron masukod ang mga sitwasyon o kahimtang sa mga partisipante (lakip ang ilang lebel sa pag-apil) sa tibuuk nga pagbansay.

Pag-apil sa Webinar

Daghang kapilian nga magamit aron mapahigayon ang webinar. Alang sa katuyoan sa kini nga proyekto sa VOICE, nakadesisyon kami nga gamiton ang usa ka aplikasyon nga gitawag og Zoom alang sa mahinungdanon nga paggamit.

Nagsugod ang tanan sa pag-set up sa mga kagamitan, pag-access sa internet, ingon man ang lugar diin ang mga partisipante mag-online ug moapil sa webinar.

Lakang 1: Pagkonektar sa Internet

Ang una nga lakang sa pag-apil sa usa ka webinar o usa ka miting sa Zoom mao ang pagkonektar sa internet.

- Kung aduna kay koneksyon sa internet nga magamit sa lugar kung asa ka nahimutang, palihug og konekta sa **Wi-Fi**.
- Kung wala kay koneksyon sa internet nga magamit, siguruha nga makakonektar ka sa gitawag nga **Cellular Data**, kini gamit imong telepono o smartphone pupwede makakonektar sa internet. Siguruhon usab nga aduna kay igo nga karga o load aron masuportahan ang imong koneksyon og ang imong telepono adunay igo nga kinabuhi sa baterya.
- Ang pag-access o paggamit sa **Wi-Fi** ug **Cellular Data** mahimo pinaagi sa pagkubi sa setting o network setting nga makita sa telepono o kompyuter. Mahibal-an nimo kung konektado ka na kung mahimo nimo ma-access ang internet o bisan pa mapakita ang **Facebook**, **Gmail** o **Zoom**.

Lakang 2: Pag-apil sa miting sa Zoom

Adunay duha ka paagi aron makaapil sa usa ka miting sa Zoom.

Unang Kapilian: Pag-klik sa link nga gipadala kanimo

- Kung ikaw gagamit og laptop o kompyuter, dili kinahanglan nga adunay usa ka aplikasyon nga Zoom o gitawag nga Zoom account aron makaapil sa usa ka miting.
- I-klik ang gipadala sa imo nga link pinaagi sa Gmail o Facebook Messenger. Ania ang usa ka sampol nga link nga gipadala pinaagi sa Messenger:

Philippine ICCA Consortium (Bukluran) is inviting you to a scheduled Zoom meeting.

Topic: VOICE Webinar
Time: November 21, 2020 09:00 AM Taipei

Join Zoom Meeting
<https://us02web.zoom.us/j/89258860707?pwd=SEFSV3NkaVVjRy9pW5s2cXROOmZkOT09>

Meeting ID: 892 5886 0707
Passcode: 518913

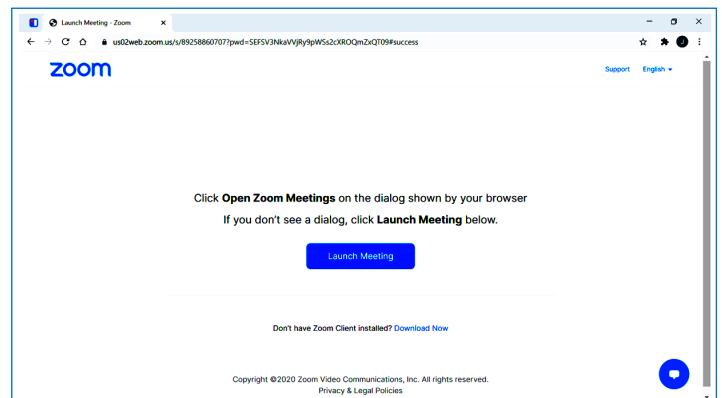
Join our Cloud HD Video Meeting

Zoom is the leader in modern enterprise video communications, with an easy, reliable cloud platform for...

us02web.zoom.us

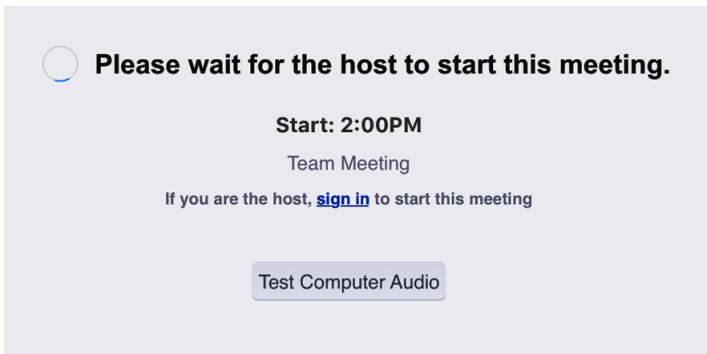
I-klik ang kin inga sulat sa imbitasyon og ikaw dal-on sa Zoom miting.

- Pagkahuman madala ka sa usa ka webpage nga nag-ingon nga "I-klik o buksi ang Zoom miting nga ginapakita sa imong browser o screen sa kompyuter. If kini dili nimo makita, i-klik ang *Launch Meeting* sa ubos." Kung ang aplikasyon sa Zoom dili magbukas, i-klik lamang ang "**Launch Meeting**".

Sampol sa webpage nga gapakita sa mga buhatonon bag-o makasulod sa Zoom miting. I-klik lamang ang link og ikaw mapasulod sa miting.

- Kung ang imong pagsulod sa miting nanginahanglan og passcode, i-type lamang kini o kopyahon pag-ayo ang gipadala nga impormasyon sulod sa imbitasyon. Sunda ang ang pagkasulat, dako o gamay nga letra.
- Kung musulod ka sa zoom nga sayo pa, adunay kahon nga mugawas. Pwede nimo magamit kini nga higayon nga mapraktis ang imong tingog o speaker sa kompyuter o laptop. I-klik lamang ang "**Test Computer Audio**".

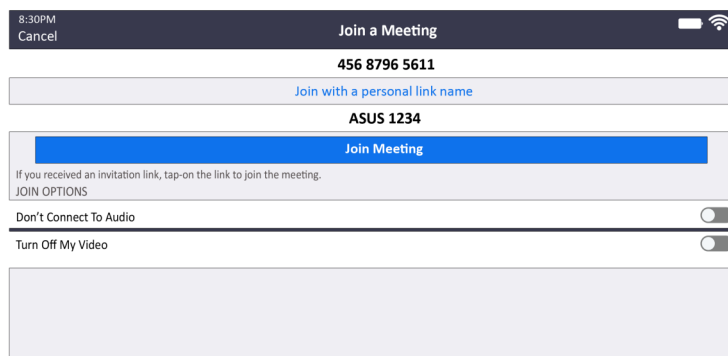
Ang sampol nga mensahe mugawas sa screen kung ang miting room dili pa pwede masudlan og hulaton nga ikaw ipasulod sa host.

Ikaduhang Kapilian:

- Ang usa pa nga paagi aron makaapil sa usa ka miting gamit ang Zoom mao ang pag-abli sa aplikasyon nga Zoom ug pag-klik sa buton nga **Join Meeting** o ang buton nga **Join**.

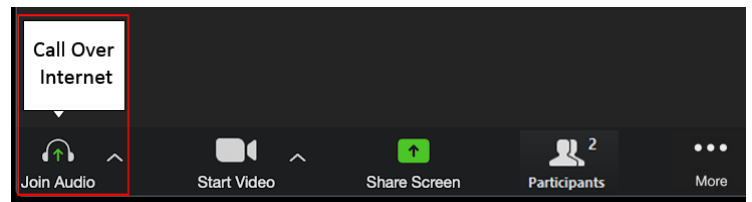
- Ilista ang gihatag nga **ID** sa miting og **Passcode** nga nakasulat sa imbitasyon. Una, i-enter ang numero o ID sa miting ug imong pangalan. I-klick ang buton nga Pag-apil sa Meeting.

- Kung ang miting nanginahanglan og passcode, i-type ang passcode nga gihatag sa imo. Subaya ang pagkasulat sa mga letra o numero.
- Kung ikaw musulod sa miting room nga sayo pa, adunay box nga mugawas sa screen. Pwede nimo magamit kini nga panahon aron masusi kung mugana ba ang imong mikropono o ispiker. I-klick lamang ang **“Test Computer Audio”**.

Mga Tip ug Pagkontrol

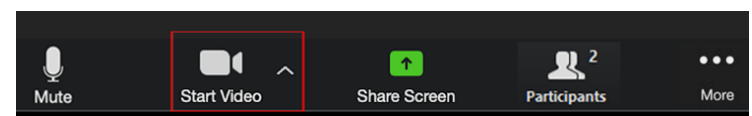
- Kung naa ka na sa sulod sa miting, kinahanglan nimo i-klick ang **Join Audio** nga makita sa ubos nga wala nga bahin sa imong screen, pagkahuman i-klick ang **Call Over Internet** o **Call In Via Device** nga buton aron ang mugana ang imong mikropono og ispiker.

- Pagkahuman sa pag-klik niana, mahimo nga musaylo sa **Mute/Unmute** nga buton nga pwede nimo magamit aron ma-mute o ma-unmute ang imong mikropono. Siguruha nga ang imong mikropono naka-mute kung ikaw wala ga istorya og i-unmute lamang kung ikaw na mag-istorya. Hinumdumi nga ang mga buton nagpasabot sa unsa imong pwede buhaton pero dili ang kasamtangan nga ginabuhat. Busa, kung gamiton ang **Mute** nagpasabot nga ikaw naka-unmute ug kung imo kini tuplukon, ikaw ma-mute o dili madungog sa uban. Sa sukwahi, kung ang buton nag-ingon nga **Unmute**, kana nagpasabot nga ikaw walay tingog ug kung imo kini tuplukon, mabalhin ka dayon og madungog na imong tingog.

- Kasamtangan, i-klick ang **Start/Stop Video** nga buton aron mapaambit ang imong video (kung gusto nimo) aron makita ka sa uban. Susama sa mga buton sa Audio, ang pag-klik usab sa Stop nga buton mohunong sa pagpaambit sa imong video, ug ang pag-klik sa Start Video magsugod sa pagpaambit sa imong video. **Tip: Kung adunay kahinay ang koneksyon sa internet, ihunong ang pagpakigbahin sa imong video aron malikayan ang pagkaputol sa imong koneksyon.**

Iskedyul sa Programa

Alang sa kini nga serye sa webinar, ang mga mosunod nga hilisgutan masakup base sa pagtuki sa mga panginahanglanon sa pagbansay nga gihimo sa una nga hugna sa kini nga proyekto.

- Pasiuna nga Modyul: Mga Webinar
- Pagkuha sa mga nota
- Pagbasa ug Pagsusi sa Mapa
- Pagtuki ug Pag-umol sa Polisiya
- Mga Balaod alang sa Katungod sa mga Lumad
- Libre, Nauna ug Nahibal-an nga Pagtugot (FPIC)
- Mga Balaod sa Pagpanalipod sa Kagubatan ug Kahayopan
- Expanded National Integrated Protected Area System (ENIPAS)
- Pagsulat sa Proposal sa Proyekto
- Pagsabut sa Mga Pahayag sa Pinansyal
- Royalty sa Komunidad
- Payment for Ecological Services (PES)
- Pagsulti sa Publiko
- Pagpangandam alang sa mga Panayam sa Radyo ug TV
- Pag-atubang sa Media
- Unsaon Pagdumala ang mga Miting
- Mga sukaranan sa usa ka Tigum ug Pagtakda sa Agenda
- Mga Pamaagi sa Parliyamantaryo nga klase sa Miting

Sama sa matag sesyon sa pagbansay, ang laraw sa programa mao ang mosunod:

- Programa sa Pagbukas
- Ang Insakto nga Pagbansay: Mga Panaghisgutan
- Q&A kauban ang Resource Person
- Pagsusi sa Sesyon sa Pagbansay

Pagkahuman sa matag sesyon sa webinar, susihon sa mga partisipante ang sesyon sa pagbansay bahin sa sulud ug paghatud niini. Kini nga mga pagsusi ipahibalo usab sa pagpadagan sa umaabot nga mga webinar aron adunay mga pagpaayo pagkahuman sa matag sesyon.

Sa pagtapos sa serye sa webinar, usa ka kinatibuk-ang pagsusi ang ipatigayon aron ma-dokumento sa husto ang feedback sa mga sumasalmot sa programa, diin ipahibalo ang paghatag sa serye sa lainlaing mga partisipante sa umaabot. □

Mga Tip sa Pagpartisipar sa Webinar

Niini ang pipila ka mga tip kung nag-andam ka ug/o moapil sa mga webinar:

- Kanunay nga i-charge ang tablet, speaker ug powerbank sa wala pa ang sesyon sa webinar.
- Kung adunay higayon sa panahon nga break sa sesyon, i-charge ang tablet ug mga aksesorya kung kinahanglan.
- Kung mahimo, minusan ang mga kasaba sa palibot.

Uban pang mga Kapanguhaan sa Online

Niini ang uban pang mga kapanguhaan sa online nga mahimo nimo nga mapuslan samtang nagbalhin kita sa mga modalidad sa online:

- Facebook ug Messenger
- Skype ug Skype Web
- Google Hangouts
- WhatsApp
- Viber

Kini nga materyal sa pagtuon gihimo ni James Israel Alim para sa proyekto nga "Recognizing the Indigenous Communities behind the Conservation of Nature: A Project Pursuing the Full and Effective Participation of Indigenous Communities in the Implementation of the Expanded National Integrated Protected Areas System." (Pag-ila sa lumadnong komunidad nga nagpanalipod sa pagreserbar sa kinaiyan: Proyekto ng aga-awhag sa epektibo nga pag-apil sa lumadnong komunidad sap ag-implementar sa E-NIPAS.) Kini nga proyekto gi-ubanan sa ANGOC, Bukluran og PAFID, ug gisuportahan sa Sudden Opportunity Grant Facility of VOICE, usa ka inisyatibo sa Netherlands Ministry of Foreign Affairs gibuhat uban sa OXFAM Novib og Hivos.

Ang mga gipahigayon nga panghuna-huna o komento sa maong material wala galakip sa panghuna-huna o komento gikan sa VOICE, Netherlands Ministry of Foreign Affairs, OXFAM Novib og Hivos.

Citation

Alim, J.I. (2020). *Pag-online ug Pag-apil sa mga Webinar*. ANGOC, BUKLURAN, PAFID, and VOICE. [Learning material prepared for the project, Strengthening the Role of Indigenous Peoples and Their Communities in Nature Conservation].

The Asian NGO Coalition for Agrarian Reform and Rural Development (ANGOC) a regional association of national and regional networks of civil society organizations (CSOs) in Asia actively engaged in promoting food sovereignty, land rights and agrarian reform, sustainable agriculture, participatory governance, and rural development. ANGOC member networks and partners work in 10 Asian countries together with some 3,000 CSOs and community-based organizations (CBOs). ANGOC actively engages in joint field programs and policy discussions with national governments, intergovernmental organizations (IGOs), and international financial institutions (IFIs).

33 Mapagsanguni Street, Sikatuna Village, Diliman, Quezon City 1101 Philippines
Tel: +63-2 8351 0581 | Fax: +63-2 8351 0011 | Email: angoc@angoc.org
Website: www.angoc.org

The formation of Bukluran Para sa Pangangalaga ng Kalikasan ng Pilipinas (BUKLURAN, Inc.) or the Philippine Indigenous Peoples Community Conserved Territories and Areas Consortium (Philippine ICCA Consortium) is a nationwide network of community membership-based indigenous people's organizations (IPOs) of all ethnographic types. It is premised on bringing together indigenous peoples who assert and utilize traditional governance to protect community-conserved areas. Common to its members is the shared view that indigenous peoples' survival depends on the protection of valuable knowledge systems and the ancestral lands on which we thrive and persist. Our community-conserved areas can become the ultimate driving force in the conservation of biodiversity when our rights to our land and resources are respected and recognized.

Our main purpose is to carry out and realize the full recognition and respect for the rights, governance and self-management of our ancestral lands.

c/o PAFID: 71 Malakas Street, Diliman, Quezon City, Philippines
Tel: +63-2 89274580 | Fax: +63-2 84355406

Philippine Association for Intercultural Development, Inc. (PAFID) is a social development organization which has been assisting Philippine indigenous communities to secure or recover traditional lands and waters since 1967. It forms institutional partnerships with indigenous communities to secure legal ownership over ancestral domains and to shape government policy over indigenous peoples' issues. PAFID works exclusively with the indigenous peoples' sector, specifically upon written or signed requests for assistance from indigenous communities or their representatives. PAFID envisions indigenous communities as responsible stewards of their resources.

71 Malakas Street, Diliman, Quezon City, Philippines
Tel: +63-2 89274580 | Fax: +63-2 84355406
Email: pafid@skybroadband.com.ph | Website: www.pafid.org.ph